

Koning Albert II-laan 35 bus 20

1030 BRUSSEL

www.vlaanderen.be/departement-wse

Betreft: advies **na herwerking van de curriculumdossiers** van het Departement Werk en Sociale Economie over de curriculumdossiers van de structuuronderdelen die duaal kunnen georganiseerd worden

1 SITUERING

De onderwijsdoelen en bij uitbreiding de curriculumdossiers vormen één van de luiken van het globale moderniseringsdossier secundair onderwijs.

Een curriculumdossier groepeert, per structuuronderdeel, alle overeenkomstige onderwijsdoelen die hetzij door de overheid hetzij door de onderwijsverstreckers zelf worden vastgelegd. In die zin zijn curriculumdossiers net- en schoolbestuur overschrijdend en wordt het aan de onderwijskoepels en het GO! overgelaten om ze, met inachtnaam van een aantal procedurele voorwaarden, samen te stellen. De regelgeving bepaalt dat voor structuuronderdelen die duaal kunnen georganiseerd worden, een afvaardiging van de centra voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen betrokken wordt bij de samenstelling van het curriculumdossier (VR 2018 2303 DOC.0264/2TER.).

De curriculumdossiers vervangen de standaardtrajecten die – in afwachting van de curriculumdossiers – ontwikkeld werden voor de duale structuuronderdelen en waarvan de inhoud bepaald werd in ontwikkelcommissies o.l.v. AHOVOKS en bestaande uit een afvaardiging vanuit de onderwijsnetten en -koepels, VDAB, Departement Werk en Sociale Economie (Kort: DWSE) en de sector- of opleidingsfondsen. De inhoud van de standaardtrajecten werd bij Besluit van de Vlaamse Regering goedgekeurd.

Een curriculumdossier heeft een netoverschrijdend karakter dat zorgt voor een gemeenschappelijk curriculum, dat een meerwaarde biedt zowel voor leerlingen in het kader van schoolveranderingen als in het kader van externe kwaliteitscontrole (kaderdecreet eindtermen, art. 147/1 en 147/2).

Een curriculumdossier voor de 2de en 3de graad moet opgebouwd worden conform de 9 rubrieken gespecificeerd in de bijlage 2 van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende curriculumdossiers en

leerplannen in het onderwijs. Rubriek 8 uit deze bijlage somt de inhoudelijke vereisten op voor de structuuronderdelen die als duaal structuuronderdeel kunnen georganiseerd worden, nl.:

- a. een clustering van beroepsgerichte competenties, gebaseerd op één of meer beroepskwalificaties of één of meer deelkwalificaties voor de modulaire organisatie;
- b. de werkplekcomponent bestaande uit het gemiddelde aantal uren per week op jaarbasis, de geldende overeenkomst alternerende opleiding en de contexten waarop de werkplekcomponent van toepassing is zoals afgesproken wordt in de sectorale partnerschappen;
- c. het aanloopstructuuronderdeel of de aanloopstructuuronderdelen die, samen met het duale structuuronderdeel, georganiseerd kunnen worden;
- d. de beroepsgerichte competenties, gebaseerd op één of meer beroepskwalificaties of één of meer deelkwalificaties conform de vastgelegde samenstelling als invulling van het aanloopstructuuronderdeel of de aanloopstructuuronderdelen;
- e. de onderliggende beroepskwalificatie(s), deelkwalificatie(s) of certificaten die van rechtswege toelating verlenen tot duale structuuronderdelen van de derde graad arbeidsmarktfinaliteit;

[De regelgeving betreffende de advisering van de curriculumdossiers](#) bepaalt de 6 criteria voor advies en formuleert dat de bevoegde dienst uit het beleidsdomein onderwijs, de Vlaamse Onderwijsinspectie en de bevoegde dienst uit het beleidsdomein Werk en Sociale Economie elk afzonderlijk advies verleent op de curriculumdossiers. De bevoegde dienst uit het beleidsdomein Werk en Sociale (kort: DWSE) Economie adviseert enkel de curriculumdossiers van structuuronderdelen die duaal kunnen worden georganiseerd.

Volgens de [goedkeuring van de Vlaamse Regering van 2022 2810](#) formuleert DWSE op de herwerkte curriculumdossiers een advies op de curriculumdossiers van structuuronderdelen die duaal kunnen worden georganiseerd.

2 BEVOEGDHEID DWSE

De bevoegde instantie van het beleidsdomein Werk en Sociale Economie heeft de bevoegdheid om advies te verlenen over de structuuronderdelen, waarbij een duale component is opgenomen. Vanuit haar bevoegdheden heeft DWSE in haar advies de volgende criteria onderzocht:

- De ontvankelijkheid van het curriculumdossier;
- Criterium 2: Het curriculumdossier is in overeenstemming met de vigerende decreet- en regelgeving met betrekking tot de kwalificatiestructuur;

- Criterium 4: wanneer het curriculumdossier inhoudelijk afwijkt van de erkende beroepskwalificaties, kan dit uitsluitend mits het voorafgaande akkoord van de betrokken sector;
- Criterium 5: de andere doelen dan de doelen die het Vlaams Parlement heeft vastgelegd, die in het curriculumdossier zijn opgenomen, zijn evalueerbaar, coherent en haalbaar.

Over de volgende drie criteria doet het Departement WSE geen uitspraken omdat deze buiten de bevoegdheid van het beleidsdomein Werk en Sociale Economie vallen;

- Criterium 1: het curriculumdossier is in overeenstemming met de vigerende decreet- en regelgeving met betrekking tot de onderwijsdoelen; in voorkomend geval worden de eindtermen, de uitbreidingsdoelen Nederlands en de specifieke eindtermen letterlijk opgenomen;
- Criterium 3: het curriculumdossier bevat geen doelen die tegenstrijdig zijn met doelen die het Vlaams Parlement heeft vastgelegd;
- Criterium 6: de andere doelen dan de doelen die het Vlaams Parlement heeft vastgelegd, die in het curriculumdossier zijn opgenomen, houden rekening met de beschikbare onderwijstijd, de materiële voorzieningen en de organisatorische mogelijkheden van de scholen.

3 ONTVANKELIJKHEID

Conform de vierde uitbreiding van de lijst van structuuronderdelen duaal (VR 2022 2204 DOC.0415/2) en de matrix 2de graad duaal, moet de rubriek duaal in 100 curriculumdossiers zijn opgenomen.

Na het eerste advies (september 2022) over de curriculumdossiers werd de vraag aan DWSE gesteld om de bepalingen voor de werkplekcomponent (gemiddelde aantal uren per week op jaarbasis, de geldende overeenkomst alternerende opleiding en de contexten waarop de werkplekcomponent van toepassing is) voor de 5 curriculumdossiers - die omwille van deze reden niet ontvankelijk waren - te bespreken op het bevoegde (Sectorale) Partnerschap conform de bepalingen in de regelgeving. Een voorstel voor deze bepalingen werd voorgelegd aan het respectievelijke sectorale partnerschap of het Vlaams Partnerschap duaal leren. Voor één dossier was er geen consensus bij de leden wat betreft de contexten waarop de werkplekcomponent van toepassing is. Verder werden de bepalingen voor de werkplekcomponent - zoals afgesproken op het partnerschap - opgenomen. Alle dossiers zijn dus ontvankelijk.

4 ADVIES DWSE

Het DWSE controleerde de ingediende curriculumdossiers die als duaal structuuronderdeel kunnen georganiseerd worden en wenst volgende bevindingen te formuleren die gelden voor alle curriculumdossiers. In bijlage geeft DWSE per curriculumdossier aan wat niet conform de regelgeving is.

4.1 ADVIES OP LEGISTIEKE BASIS

4.1.1 **Dialogo met sectoren**

De regelgeving bepaalt dat indien het curriculumdossier inhoudelijk afwijkt van de erkende beroepskwalificaties, dit uitsluitend kan mits het voorafgaande akkoord van de betrokken sector. In de begeleidende brief bij de herwerkte curriculumdossiers werd het expliciete akkoord van sectoren opgenomen voor curriculumdossiers waar - naast de onderwijskundige vertaling - dossier volgens de indieners afwijkt van de beroepskwalificatie(s).

4.1.2 **Rubriek Duaal leren: Context werkplekcomponent ontbreekt**

Conform de regelgeving moeten de contexten waarop de werkplekcomponent van toepassing is, opgenomen worden bij de rubriek 'dual' in de curriculumdossiers. DWSE stelt vast dat de contexten in de herwerkte curriculumdossiers niet op de correcte plaats opgenomen zijn. In de ingediende curriculumdossiers werden de bepalingen over de contexten voor de werkplekcomponent opgenomen onder 5.2 Specifieke vorming. Volgens de regelgeving dienen alle aspecten van de werkplekcomponent opgenomen te worden onder 'dual'. Het is belangrijk van voor de uniformiteit van de uitvoering om alle aspecten met betrekking tot het dual aanbieden van structuuronderdelen bij elkaar op te nemen.

4.1.3 **Rubriek Duaal Leren: Inhouden aanloopfase**

Conform de bepalingen in de regelgeving (art. 32 BVR 28/08/2020) zou een curriculumdossier - voor een structuuronderdeel die als dual kan georganiseerd worden - de beroepsgerichte competenties moeten opnemen als invulling van het aanloopstructuuronderdeel of de aanloopstructuuronderdelen. In de herwerkte curriculumdossiers werd de selectie van beroepsgerichte competenties opnieuw niet opgenomen, de motivatie hiervoor in het begeleidend schrijven klopt o.i. niet met de bepalingen uit art. 357/50 van de Codex SO (passage betreffende de studiebekrachtiging binnen de aanloopfase) nl. "voor leerlingen ingeschreven in een aanloopstructuuronderdeel - waarvoor een overstap naar bovenliggend structuuronderdeel dual 2de graad, niet mogelijk is, - kan de klassenraad beslissen om de doelen van het bovenliggende structuuronderdeel na te streven in een kwalificerend traject op maat". Deze bepaling wijzigt o.i. niets aan het verplicht opnemen van de beroepsgerichte competenties die in het aanloopstructuuronderdeel aan bod kunnen komen.

4.2 BEZORGDHEDEN VANUIT BELEIDSDOMEIN WERK

4.2.1 De vertaling van de beroepskwalificaties

DWSE benadrukt het belang van de duidelijkheid van de beroepsgerichte doelen. De eenvormigheid van wat er verwacht wordt van de leerling; welke kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes de leerling gecombineerd moet inzetten om de competenties zoals bepaald in de beroepskwalificaties te behalen, blijft een bezorgdheid. Door het schrappen van onderliggende competentie (waaronder vaardigheden) en het loskoppelen van de kenniselementen in de voorliggende curriculumdossiers bieden de specifieke doelen in de curriculumdossiers weinig houvast. De doelen die leiden tot een beroepskwalificatie kunnen hierdoor een diverse en uiteenlopende invulling krijgen.

Voor de ondernemingen en leerwerkplekken is deze net- en schoolbestuur-overschrijdende uniformiteit aan de basis belangrijk voor een goede afstemming van onderwijs op de arbeidsmarkt. Naast het grondwettelijk recht van vrijheid van onderwijs is het belangrijk voor DWSE om in het kader van duaal leren de leerwerkplekken eenduidige handvaten aan te reiken om lerenden op te leiden. Een doorvertaling van de onderwijskundige vertaling van de curriculumdossiers lijkt een noodzaak om de kwaliteit van het leren op de leerwerkplek te garanderen. Het is belangrijk dat in dialoog met sectoren bekeken wordt hoe leerwerkplekken aan de slag kunnen gaan met deze doorvertaalde beroepstechnische competenties.

4.2.2 Kennis in de curriculumdossiers

De vertaling van de kennis is vaak generalistisch, niet gebonden aan de beroepsspecifieke context en kan zorgen voor een brede interpretatie en verschillen in de operationalisering van de structuuronderdelen.

De onderliggende competenties en bijhorende kennis verduidelijken de autonomie en verantwoordelijkheid die verwacht wordt van de leerling, het ontbreken ervan zorgt ervoor dat de inhoud van een beroep naar ieders (koepel/net) eigen inschatting ingevuld kan worden.

In de begeleidende brief werd de gedachtegang opgenomen waarom de kennis niet gekoppeld is aan de doelen. Gezien de doelstelling van de curriculumdossiers is DWSE van mening dat deze werkwijze ook in de curriculumdossiers geëxpliciteerd wordt.

De kennis zou ook opgenomen moeten worden in de rubriek duaal. Dit is van belang voor de uniformiteit van de uitvoering om alle aspecten van het duale traject bij elkaar op te nemen.

5 SAMENGEVAT

Het beleidsdomein Werk en Sociale Economie formuleert vanuit de regelgeving volgende opmerkingen:

- De werkplekcontexten moeten opgenomen worden bij rubriek 7 van het curriculumdossiers (bijkomende vereisten voor duale structuuronderdelen).
- De selectie van de beroepsgerichte competenties die aan bod kunnen komen in de aanloopstructuuronderdelen moeten opgenomen worden in het curriculumdossier.

Het beleidsdomein Werk en Sociale Economie benadrukt haar bezorgdheid over het belang van de vertaling van de beroepskwalificaties in de curriculumdossiers. Daarnaast wenst DWSE aan te geven dat de gedachtegang over de kennis – opgenomen in de begeleidende brief - ook deel moet uitmaken van de dossiers zelf en dit in functie van het netoverschrijdend en gezamenlijk karakter van deze curriculumdossiers.

6 BIJLAGE

2023 01 herwerkte curriculumdossiers_adviesDWSE